

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (V. Gîrleanu)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A.Minciuna, A.Bostan, V.Mihaila)

DECIZIE

05 iunie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Tamara Chișca-Doneva
Mariana Pitic

examinând recursul depus de Uniunea Avocaților din Republica Moldova,
în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în
judecată depusă de Severin Viorica împotriva Uniunii Avocaților din Republica
Moldova, Comisia de licențiere a profesiei de avocat, intervenient accesoriu
Ministerul Justiției cu privire la contestarea actului administrativ,
împotriva încheierii din 20 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

constată:

La 10 august 2016 Severin Viorica a depus cerere de chemare în judecată în
ordinea contenciosului administrativ împotriva Uniunii Avocaților din Republica
Moldova, Comisiei de licențiere a profesiei de avocat, intervenient accesoriu
Ministerul Justiției, solicitînd:

- anularea pct.4 din hotărîrea Comisiei de licențiere a profesiei de avocat din
24 mai 2016 prin care nu s-a dat curs cererii depusă de dânsa;

-anularea pct.3 subpunct.34 și pct.6 din hotărîrea Comisiei de licențiere a
profesiei de avocat din 08 iulie 2016 prin care s-a respins cererea prealabilă
depusă de dânsa și s-a restituit fără examinare cererea și înscrisurile anexate;

-anularea pct.2 subpunct.8 din hotărîrea Comisiei de licențiere a profesiei
de avocat din 02 septembrie 2016 prin care s-a respins cererea prealabilă depusă
de dânsa.

Prin hotărîrea din 18 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul
Rîșcani acțiunea a fost admisă.

S-a anulat pct.4 din hotărîrea Comisiei de licențiere a profesiei de avocat din
24 mai 2016 prin care nu s-a dat curs cererii depusă de Severin Viorica.

S-a anulat pct.3 subpunct.34 și pct.6 din hotărîrea Comisiei de licențiere a
profesiei de avocat din 08 iulie 2016 prin care s-a respins cererea prealabilă
depusă și s-a restituit fără examinare cererea și înscrisurile anexate ale reclamantei
Severin Viorica.

S-a anulat pct.2 subpunct.8 din hotărîrea Comisiei de licențiere a profesiei
de avocat din 02 septembrie 2016 prin care s-a respins cererea prealabilă a
reclamantei Severin Viorica.

La 11 februarie 2019 Uniunea Avocaților din Republica Moldova a depus cerere de apel împotriva hotărîrii din 18 decembrie 2018 a Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani.

Prin încheierea din 20 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost restituită cererea de apel, ca fiind depusă în afara termenului legal.

La 04 aprilie 2019 Uniunea Avocaților din Republica Moldova a declarat recurs împotriva încheierii din 20 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitînd admiterea recursului, casarea încheierii instanței de apel, cu restituirea cauzei spre rejudecare.

În motivarea recursului a invocat că, a recepționat copia dispozitivului hotărîrii primei instanțe la 25 ianuarie 2019, astfel, consideră, că apelul a fost depus în termen.

Examinînd recursul în raport cu materialele cauzei, Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul urmează să fie respins din următoarele motive.

Colegiul consideră oportun de a învedera că, la 01 aprilie 2019 a intrat în vigoare Codul administrativ al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018, fapt ce rezultă din articolul 257 alin. (1) al acesteia.

În această consecvență este notabil că, potrivit articolului 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate pînă la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare pînă la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Astfel, procedura de contencios administrativ dedusă judecării în prezenta speță urmează a fi judecată prin prisma dispozițiilor Codului administrativ al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018. Or, din înțelesul logico-juridic al articolului 258 alin. (3) din Codul administrativ rezultă cert că, procedurile de contencios administrativ care au fost inițiate pînă la intrarea în vigoare a Codului administrativ se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a acestui cod, conform prevederilor Legii nr. 116 din 19 iulie 2018.

Conform art. 243 alin.(1) lit.b) din Codul administrativ, examinînd recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța respinge recursul.

Sub acest aspect, Colegiul consideră necesar de a reitera că, în speță, cererea de recurs a fost depusă pînă la intrarea în vigoare a Codului administrativ, iar drept consecință, prin prisma articolului 258 alin. (3) din Codul administrativ, admisibilitatea cererii de recurs urmează a fi verificată conform prevederilor în vigoare la data depunerii acesteia.

Articolul 195 din Codul administrativ prevede că, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.

În aceste condiții, articolul 423 alin. (1) din Codul de procedură civilă statuează că, încheierea dată în primă instanță poate fi atacată cu recurs, separat de hotărâre, de către părți și de ceilalți participanți la proces în cazurile prevăzute

de prezentul cod și de alte legi, precum și în cazurile în care încheierea face imposibilă desfășurarea de mai departe a procesului. Ea se examinează în recurs conform regulilor stabilite de prezentul capitol.

Prin urmare, se ajunge la concluzia că încheierea din 20 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău intră în categoria de acte specificate în articolul 423 din Codul de procedură civilă, iar drept consecință pot constitui obiectul în procedura de recurs.

La fel, este imperios faptul că, în cazul în care, dreptul de acces la justiție este limitat fie de lege, fie de fapte, instanțele naționale trebuie să verifice dacă aceste restricții au redus esența dreptului și, în special, dacă ele urmăresc un scop legitim și dacă există o legătură rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul care trebuie îndeplinit (a se vedea cauzele *Levages Prestations Servicii vs Franța*, 23 octombrie 1996, § 40; *Tricard vs Franta*, 10 iulie 2001, §§ 29, 33; *Freitag vs Germania*, 19 iulie 2007, § 37; *Marc Brauer*, 1 septembrie 2016, § 34).

La capitolul dat, articolul 425 din Codul de procedură civilă consemnează că, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

În conformitate cu articolul 111 alin. (3) din Codul de procedură civilă, termenul de procedură stabilit în ani, luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice stabilite, datei comunicării actului de procedură sau producerii evenimentului ori momentului care a condiționat începutul lui.

Instanța de recurs consideră că, în speță, calea de atac este demarată în interiorul termenului legal, recursul fiind depus la 04 aprilie 2019 (f.d.78).

Verificând legalitatea încheierii din 20 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin prisma argumentelor invocate în recurs și a materialelor cauzei, Colegiul ajunge la concluzia că aceasta urmează să fie menținută din următoarele motive.

Primordial, instanța de recurs consideră oportun de a învedera că, în sensul alin. (1), art. 369 din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă:

a) apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art.368 alin.(1);

b) apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen;

c) apelantul a înaintat o nouă pretenție, neexaminată în primă instanță;

d) cererea de apel a fost depusă de o persoană care nu este în drept să declare apel, cu excepția cazului în care cererea depusă de persoana asupra căreia a fost instituită o măsură de ocrotire judiciară se referă la contestarea hotărârii privind instituirea măsurii de ocrotire judiciare;

e) apelantul solicită restituirea apelului pînă la începerea dezbaterii cauzei în fond în instanța de apel;

f) în virtutea legii, hotărîrea nu poate fi atacată în apel.

În conformitate cu art. 362 alin. (1), (3) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art.116.

Conform prevederilor art. 116 alin. (1) din Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act

de procedură pot fi repuse în termen de către instanță.

Alineatul (3) al aceluiași articol statuează, că la cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului.

Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc).

Prevederile alin. (4) al aceluiași articol ne indică, că repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

La caz, se constată că prin hotărârea din 18 decembrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani acțiunea a fost admisă.

S-a anulat pct.4 din hotărârea Comisiei de licențiere a profesiei de avocat din 24 mai 2016 prin care nu s-a dat curs cererii depuse de Severin Viorica.

S-a anulat pct.3 subpunct.34 și pct.6 din hotărârea Comisiei de licențiere a profesiei de avocat din 08 iulie 2016 prin care s-a respins cererea prealabilă depuse și s-a restituit fără examinare cererea și înscrisurile anexate ale reclamantei Severin Viorica.

S-a anulat pct.2 subpunct.8 din hotărârea Comisiei de licențiere a profesiei de avocat din 02 septembrie 2016 prin care s-a respins cererea prealabilă a reclamantei Severin Viorica.

Conform materialelor dosarului se confirmă citarea legală a recurentului.

Astfel, recurentul, reprezentantul Uniunii Avocaților din Republica Moldova, Comisia de licențiere a profesiei de avocat, Drăguță Petru a fost prezent în ședința de judecată a primei instanțe din 31 iulie 2017 (f.d.111 vol.1).

La 29 noiembrie 2017 reprezentantul Uniunii Avocaților din Republica Moldova, Comisia de licențiere a profesiei de avocat, Drăguță Petru a depus referință (f.d.123 vol.1).

În ședințele din 30 noiembrie 2017, 26 decembrie 2017 și 31 ianuarie 2018 recurentul nu s-a prezentat (f.d.207 – 208, vol.1).

În ședințele de judecată din 19 februarie 2018 și 26 aprilie 2018 recurentul a fost prezent (f.d.209, vol.1).

Ulterior, reprezentantul Uniunii Avocaților din Republica Moldova, Comisia de licențiere a profesiei de avocat, Drăguță Petru a depus cereri de examinare a cauzei în lipsa sa (f.d. 148, 219 vol.1).

Argumentele recurentului precum că, apelul a fost depus în termen nu pot fi reținute, deoarece cererea de apel împotriva hotărârii din 18 decembrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani a fost depusă la 11 februarie 2019, și recurentul nu a solicitat repunerea în termen (f.d.55 vol.2).

Articolul 56 alin.(3) din Codul de procedură civilă prevede că, participanții la proces sînt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

La caz, relevantă este și practica CtEDO în cauza *Ponomaryov vs Ucraina*, unde Curtea a statuat că, deși în speță nu este vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces după un interval considerabil de timp prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen

după o perioadă îndelungată și pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Curtea a admis că, revine în primul rând instanțelor interne să decidă asupra repunerii în termenul de introducere a căii ordinare de atac, dar ele nu se bucură de o marjă de apreciere nelimitată. Instanțele sunt obligate să indice motivele pentru care au acceptat repunerea în termen. Un asemenea motiv ar putea fi, spre exemplu, necomunicarea hotărîrii luate în proces de către autoritățile competente ale statului. Chiar și atunci, totuși, posibilitatea repunerii în termen nu ar fi nelimitată, dată fiind obligația părților de a se interesa, la intervale rezonabile, de stadiul procesului de care ele au cunoștință. În toate cazurile, instanțele interne ar trebui să verifice dacă motivele de repunere în termen ar putea justifica o ingerință în principiul autorității de lucru judecat, în special atunci cînd, ca în cazul de față, legea internă nu limitează în niciun fel marja de apreciere a instanțelor naționale fie cu privire la interval, fie cu privire la motivele de repunere în termen.

Din considerentele menționate și avînd în vedere faptul că, încheierea din 20 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău este întemeiată, Completul specializat pentru examinarea cauzelor de contencios administrativ din cadrul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul

În conformitate cu art. 243 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se respinge recursul depus de Uniunea Avocaților din Republica Moldova.
Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Mariana Pitic